

SREDNJI VEK

Najprej o srednjem veku preberi v učbeniku za družbo na strani 52 in 53. Nato preberi še spodnje zapise na listu.

Ko vse prebereš, oblikuj v zvezek miselni vzorec z glavnimi značilnostmi (glej spodaj).

Svoje znanje preveri z reševanjem učnega lista.

Kako so živel ljudje v srednjem veku?

Konec starega veka je rimska država propadla. Različna ljudstva so se **množično preseljevala** po Evropi in ustanavljala nove države. Dosežki Rimljanov so bili v veliki meri pozabljeni. Še vedno je bilo glavni vir preživetja **kmetijstvo**. Zemljo so obdelovali revni in nesvobodni kmetje, ki so morali plemiču dati tudi del dobrin, ki so jih pridelali na kmetiji. Prevladujoča vera v Evropi je postalo krščanstvo.

Karantanija

Karantanija je bila država, v kateri so živeli tudi slovenski predniki – **Slovani**. Večina države je bila v današnji Avstriji, manjši del pa v današnji severni Sloveniji. Imeli so poseben obred, na katerem so dobili svojega vladarja. Vnaprej izbrani plemič je postal knez tako, da je v kmečkih oblačilih in v prisotnosti svobodnih prebivalcev sedel na knežji kamen ter v starem slovenskem jeziku obljubil, da bo dober vladar.

Življenje na gradu

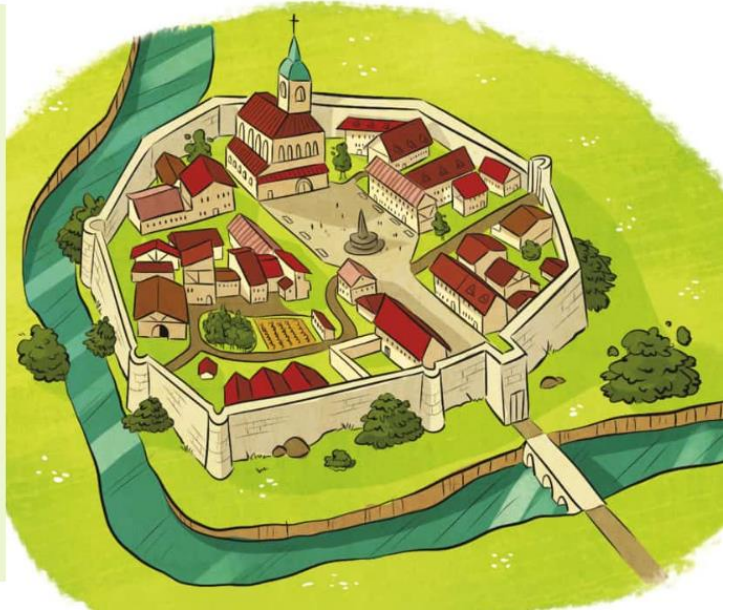
Plemstvo je imelo v srednjem veku največ moči, posebnih pravic in premoženja. Poleg plemiške družine so na gradu živeli še pisar, hlapci in dekle, vojaki, duhovnik, pa delavci, ki so izdelovali orožje, tkanine, lonce, tudi kakšen jetnik. Moški so radi hodili na lov in uživali ob **viteških turnirjih**. Ženske so pogosto vezle in poučevale svoje hčere o domačih opravilih. Sinovi so se šolali in vojaško urili na drugih gradovih. Zaradi lažje obrambe in nadzora nad okolico so gradove pogosto postavljali na vzpetine. Imeli so **obzidje** in **opazovalne stolpe**, v katerih so bili nastanjeni vojaki. Nekateri gradovi so imeli še obrambni jarek in dvizni most.

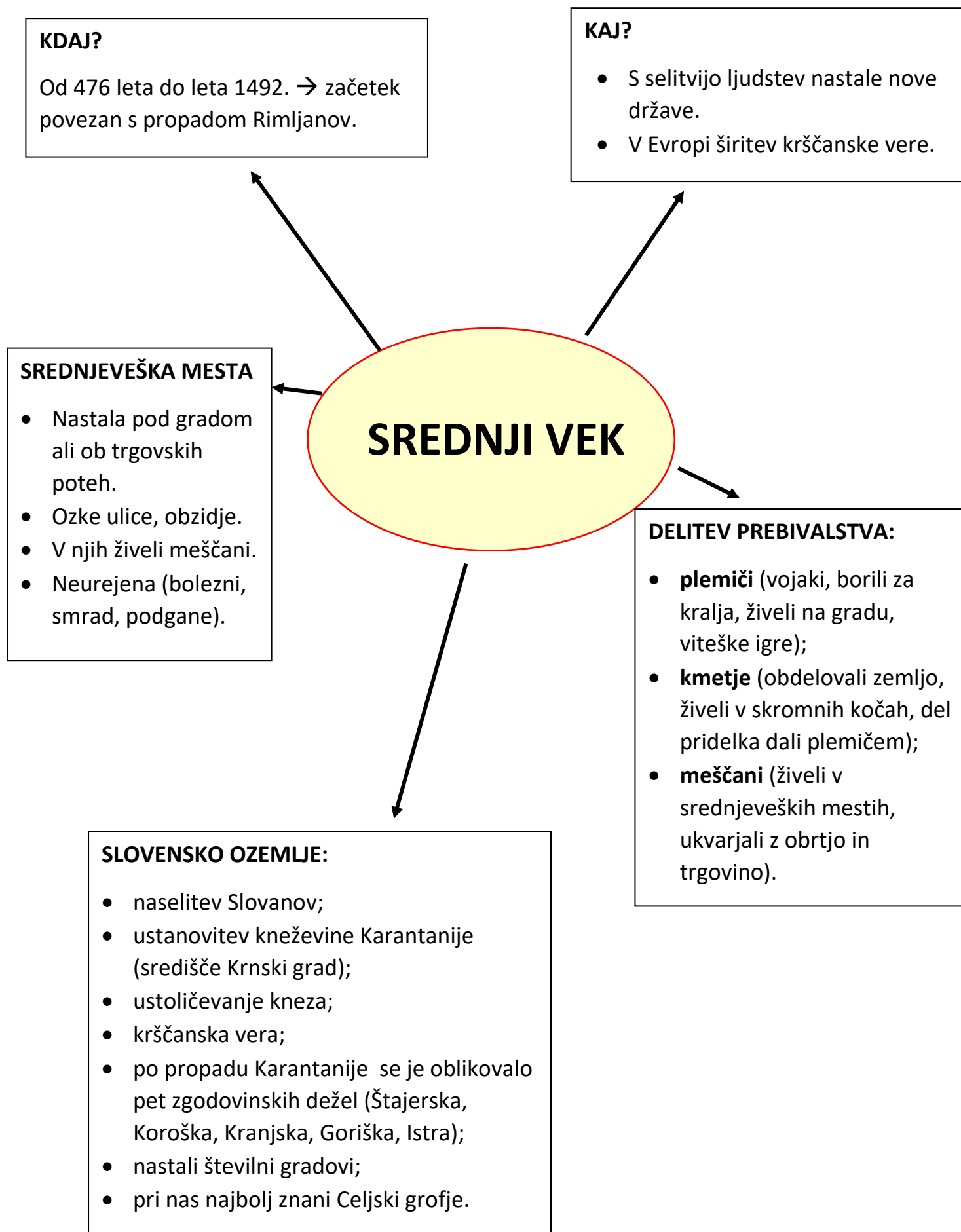
Celjski grofje

Celjski grofje so bili ena najbolj znanih plemiških rodbin v evropski srednjeveški zgodovini. Izhajali so iz Savinjske doline, vendar so bili nemškega rodu, tako kot večina tedanjih plemiških rodbin na Slovenskem. Pridobili so si ogromno ozemlja, tudi zunaj današnje Slovenije. To so jim omogočili vojaški uspehi ter pogodbe in poroke z drugimi plemiškimi družinami. Na vrhuncu svoje moči so upravljali več kot 100 gradov. Središče njihovega delovanja je bilo Celje. Kovali so celo svoj denar.

Srednjeveška mesta

Srednjeveško mesto je imelo **obzidje** in **mestna vrata**. Na glavnem trgu je stala cerkev. V bližini je bila **mestna hiša** – sedež mestne oblasti. Hiše meščanov so bile večnadstropne in postavljene tesno skupaj. V pritličju so bile delavnice, trgovinice, gostilne, v zgornjih nadstropjih so bili stanovanjski prostori. Ker je bila večina hiš lesenih, je bila v srednjeveških mestih velika **nevarnost požarov**. Mesta niso bila posebno čista, zato so pogosto izbruhnile nalezljive bolezni npr. kuga. Odpadke so metali kar na ulico. Prav tako so po ulici plavale odplake. Mesta so bila različno velika. Imela so od nekaj sto do več tisoč prebivalcev.

REŠI NALOGE. UČNI LIST SI LAHKO NATISNEŠ ALI PA REŠUJEŠ V ZVEZEK ZA DRUŽBO.

1. V srednjem veku so se prebivalci delili na dve družbeni skupini.

- a) Primerjaj njun družbeni položaj in izpolni preglednico.
- b) Obkroži tisto skupino, ki je predstavljala večino prebivalstva v srednjem veku.

		
Družbeni položaj		
Obveznosti		
Bivališče		

2. V srednjem veku so se na slovenskem ozemlju naselili Slovani, predniki Slovencev.

- a) Kako se je imenovala kneževina, ki so jo Slovani ustanovili?
- b) Na območju katerih dveh današnjih držav se je raztezala ta država?
- c) Kako se je imenoval karantanski vladar?
- d) Na sliki vidiš knežji kamen, ki je bil povezan z voditeljem te države, karantanskim knezom.

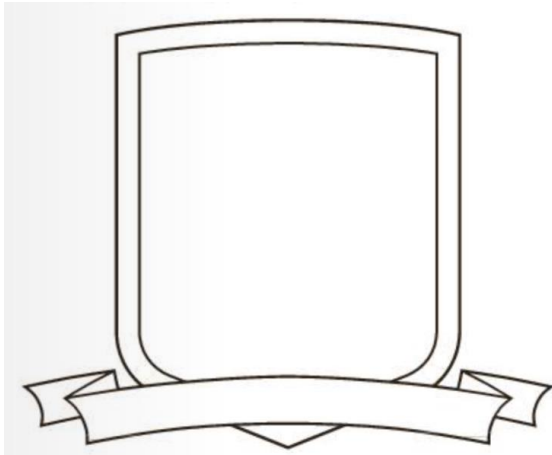

Kako se imenuje poseben obred, s katerim so potrdili kneza?

- e) Ali veš na katerem kovancu najdemo motiv knežjega kamna?

3. V srednjem veku so plemiči živeli na gradu.

- a) Naštej tri gradove v Sloveniji.
- b) Katere gradove v Sloveniji si že obiskal? Kaj ti je ostalo najbolj v spominu?
- c) Vsaka plemiška družina je imela svoj grb. Kakšen bi bil grb tvoje plemiške družine? Nariši ga in pojasni njegov pomen.

4. V srednjem veku so nastala številna mesta. Oglej si sliko srednjeveškega mesta ter dopolni zapise o njegovih značilnostih.

Ali morda veš, čemu je služila ta naprava?

Mesta so navadno nastala pod _____ ali ob pomembnih
trgovskih _____ .

V mestih so bile _____ ulice.

_____ je prebivalce ščitilo pred sovražniki.

Meščani so se preživljali z obrtjo in _____.

Hiše meščanov so bile _____ in postavljene tesno skupaj.

Na glavnem trgu je stala _____, blizu pa še _____
hiša.